

УДК 373.3.091.33 – 028.22

В. О. Коноваленко

**ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ОРГАНІЗАЦІЇ СПІВРОБІТНИЦТВА ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНІВ
ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛИ**

Останнім часом в освіті України продовжується реформування спрямоване на оновлення її змісту, удосконалення технології навчання і виховання. Разом з тим, за останні роки зросли вимоги щодо проблеми встановлення мотивації і зацікавленості до навчального процесу. Традиційне навчання спрощує здатність учнів досягнути навчальний матеріал і перешкоджає їх розумінню структури та змісту навчальних предметів, робить пасивними одержувачами знань. Тож у зв'язку з активним розвитком комп'ютерних технологій та Інтернету сьогодні є досить актуальним використання різноманітних мультимедійних засобів навчання.

Підґрунтям впровадження мультимедійних технологій до освітнього простору є властивість мультимедіа – гармонійне інтегрування різних видів інформації. За рахунок інтенсифікації сприйняття школярами навчального матеріалу стає можливим залучити школярів до процесу пізнання як суб'єктів навчальної діяльності. Разом з тим, впровадження мультимедійних технологій в практику початкового навчання й досі залишається на дискусивно-експериментальному рівні [2].

У сучасних науково-педагогічних джерелах акцентується увага на високому потенціалі мультимедійних ресурсів (Н. Савченко, О. Шликова). Зокрема, у роботах Ю. Казакова, Л. Шевченко розкрито педагогічні умови застосування медіа-освіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів. Психолого-педагогічні та організаційні засади використання мультимедійних технологій висвітлені в наукових дослідженнях С. Архангельського, О. Горячева, Т. Корольової, Є. Машбіца, Ю. Первіна. Крім того, на сьогодні набуто певний практичний досвід використання мультимедіа у початковій ланці навчання (Ю. Громова, І. Мураль, Л. Югова), який свідчить про невпинний інтерес педагогів-практиків до пошуку шляхів ефективного використання мультимедіа. Проте, слід зауважити, що деякі аспекти використання новітніх мультимедійних технологій навчання, а саме комп'ютерних технологій у початковій школі потребують подальших досліджень. Це стосується психологічних передумов використання новітніх мультимедійних технологій навчання, умов вибору та функціонування новітніх мультимедійних технологій навчання, організації процесу навчання з їх застосуванням.

Таким чином, вважаємо, що у сучасній психолого-педагогічній літературі спостерігається недостатня розробленість методики використання мультимедійних технологій в організації співробітництва

вчителя та учнів у початковій школі. Враховуючи значущість вказаної проблеми та її недостатню розробленість, **метою даної статті** є визначення комплексу завдань з використанням мультимедіа, що сприятимуть організації ефективного співробітництва вчителя та учнів у початковій школі.

Отже, згідно з поставленою метою, виникає необхідність у розгляді поняття „мультимедійні технології”.

Означене поняття є багатограним і посідає важливе місце в процесі інформатизації освіти. „Мультимедіа” (від англ. multi – багато і від лат. media – носій, засіб, середовище, посередник) часто вживається як аналог терміну „засоби масової комунікації” (друк, фотографія, радіо, кінематограф, телебачення, відео, мультимедійні комп’ютерні системи, включаючи Інтернет) [6]. Водночас слово «технологія» (від гр. techne – мистецтво, майстерність; logos – наука, поняття, вчення) означає сукупність методів обробки, виготовлення, зміни стану, властивостей, форми матеріалу, що здійснюються під час виготовлення продукції [1]. Тож у загальноприйнятому визначенні „мультимедіа” – це спеціальна інтерактивна технологія, яка за допомогою технічних і програмних засобів забезпечує роботу з комп’ютерною графікою, текстом, мовленнєвим супроводом, високоякісним звуком, статичними зображеннями й відео [8].

Разом із тим, спираючись на сутність проаналізованого поняття, виникає деяке незрозуміння щодо можливостей запровадження мультимедійних технологій в організації співробітництва вчителя та учнів у початковій школі. Це обумовлено наявністю певного стереотипу про використання означеної технології лише в окремих видах діяльності, що передбачають опосередковану взаємодію вчителя та учнів, а саме самостійну та індивідуальну роботу. Крім того, вважаємо недоречним надмірне використання зазначених видів діяльності у роботі з молодшими школярами. Це пояснюється їх психологічною неготовністю до сприйняття матеріалу у такому вигляді, потребі у безпосередньому співробітництві з однолітками та вчителем.

Водночас, нам імпонує думка В. Андрієвської згідно якої використання мультимедійних технологій у навчальному процесі початкової школи вимагає врахування певних факторів:

- особливості психофізіологічного розвитку учнів молодшого шкільного віку;
- особливості навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів;
- дидактичний потенціал мультимедійних технологій, орієнтованих на початкову школу;
- особливості використання мультимедіа у навчанні;
- вимоги до впровадження мультимедіа у навчальному процесі початкової школи (вимоги до влаштування й обладнання комп’ютерних класів; до організації роботи молодших школярів з мультимедіа

продуктами; ергономічні вимоги до мультимедіа продуктів; вимоги до змісту навчального матеріалу в електронному ресурсі).

Враховуючи роль мультимедіа у навчанні вважаємо найбільш актуальними такі форми роботи: створення проектів, створення презентацій, комп'ютерні дидактичні ігри.

Отже, наведемо приклади завдань, що сприятимуть організації успішного співробітництва вчителя та учнів у початковій школі.

Проект „Наші улюбленці”

Мета: створення журналу „Наші улюбленці”, в ході роботи над яким учні виявляють взаємини між дітьми і тваринами, ступеня відповідальності „за тих, кого ми приручили”, рівня усвідомленості утримання домашніх тварин.

I. Підготовчий етап

Створення дитячих співтовариств - любителі кішок, любителі птахів, собак. Даний учнівський проект цікавий тим, що для його реалізації дітям необхідно прийняти рішення - в якому інформаційному середовищі він буде виконаний.

II. Основний етап

Учням пропонується перелік проблемних питань:

- Причини, що спонукають заводити домашніх тварин.
- Які найпопулярніші і найрідкісніші домашні тварини.
- Які відносини виникають між дітьми і тваринами, що живуть у них вдома.
- Наскільки сильний зв'язок між дітьми і домашніми тваринами.
- Хто в основному доглядає за домашнім твариною.
- Чим в основному харчується домашня тварина: домашньою їжею або спеціалізованим кормом.

На основі означених проблемних питань діти створюють сторінки до електронного журналу за різною тематикою.

III. Заключний етап

Результатом проекту стає створений комп'ютерний журнал „Наші улюбленці”, який використовується для проведення уроків „Я і Україна” в початковій школі.

Презентація „Наш клас”

Мета: ознайомити учнів із особливостями створення презентацій у програмі Microsoft Power Point, розвивати навички спілкування у мікрогрупах, виховувати дисциплінованість та самостійність.

I. Підготовчий етап

Ознайомлення учнів із завданням: підготувати фотоальбом при вивченні відповідного навчального матеріалу за допомогою текстового і графічного редакторів, програми презентацій.

Можна не обмежуватися „паперовим” альбомом, і зробити „електронний” альбом (презентацію). У ньому використовувати не тільки фотографії, але і звук (записати побажання однокласників), а також

відеофрагменти (для цього використовуються відеозаписи уроків, класних заходів, походів).

II. Основний етап

Учні створюють презентації у групах використовуючи матеріали типу: фотографії, відео, звук та інше.

III. Заключний етап

Учні представляють свої доповіді у вигляді презентацій, виконаних за допомогою програми Microsoft Power Point. У процесі створення презентації учень може проявити себе і як режисер, і як сценарист, і як художник і, нарешті, як виконавець.

Таким чином, проект розробляється впродовж декількох уроків в груповій формі під керівництвом вчителя. Означена форма діяльності дає змогу учням взаємодіяти, спілкуватися, обговорювати особливості виконання роботи.

Дидактична гра „Розподільчий закон множення” (математика 3 клас)

Завдання для учнів: довільно поділитися на мікрогрупи по 2-3 людини і розсістися за комп'ютери, де вони повинні вирішити завдання з використанням запропонованого вчителем диска за темою „Розподільчий закон множення”.

Основний зміст: Завдання представлені у вигляді невеликих Flash-роликів, що робить роботу більш цікавою та захоплюючою. Всього у даній грі пропонується 9 завдань, кожне з яких незвично і цікаво. При виборі правильних відповідей дітям дозволяється радіти в своїх мікрогрупах, але не з сусідніми групами. В кінці заняття потрібно відзначити групу, яка допустила менше всіх помилок, групу, яка закінчила першою, групу, яка була самою дисциплінованою і не створювала шуму в класі. Означена гра спонукає учнів до отримання нових знань та вирішення поставленої задачі шляхом взаємодії з учасниками групи.

Таким чином, використання мультимедійних технологій на уроках в початковій школі є надзвичайно важливим в організації співробітництва. Це дає можливість розвивати навички спілкування в колективі, вільно використовувати джерела інформації, досягати згоди під час виконання спільного завдання, демонструвати свою роботу одноліткам.

У подальших дослідженнях плануємо дослідити умови впровадження мультимедійних технологій у практику роботи початкової школи.

Список використаної літератури

- 1. Алфімов Д.** Структурно-змістовний контент поняття технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/n15/11advkpt.pdf>.
- 2. Андрієвська В.** Методика навчання учнів початкової школи. Наукові записки. / В. Андрієвська, Н. Олефіренко. Серія: Педагогіка. – 2009. – № 4.
- 3. Беспалько В.** Слагаемые педагогической технологии / В. Беспалько. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
- 4. Кузьмина Н.** Методы

системного педагогического исследования: учеб. пособ. / Н. Кузьмина. – Л.: ЛГУ, 1980. – 123 с. **5. Орлова Е.В.** Элективный курс (предпрофильный дополнительный образовательный курс) для 9-х классов „Электронный Портфолио ученика в среде слайд – шоу”. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru> – Фестиваль педагогических идей „Открытый урок” 2006 г. **6. Підласий І.** Педагогічні інновації / І. Підласий, А. Підласий // Рідна школа. – 1998.– №12. – С. 3 – 17. **7. Талызина Н.** Управление процессом усвоения знаний / Н. Талызина. – М.: МГУ, 1975. – 343 с. **8. Толковый словарь** современной компьютерной лексики. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://comp.vslovar.org.ru>.

Коноваленко В. О. Використання мультимедійних технологій в організації співробітництва вчителя та учнів у початковій школі

У статті наведено аналіз різних підходів до трактування терміна „мультимедійні технології”, узагальнюється зміст поняття. Висвітлюється низка факторів, які необхідно враховувати при організації роботи учнів молодшого шкільного віку з комп’ютером. Наведено приклади завдань з використанням мультимедійних технологій, що сприяють організації співробітництва вчителя та учнів у початковій школі.

Ключові слова: технологія, мультимедіа, проектна технологія.

Коноваленко В. А. Использование мультимедийных технологий в организации сотрудничества учителя и учащихся в начальной школе

В статье приведен анализ различных подходов к трактовке термина „мультимедийные технологии”, обобщается содержание понятия. Освещается ряд факторов, которые необходимо учитывать при организации работы учащихся младшего школьного возраста с компьютером. Приведены примеры заданий с использованием мультимедийных технологий, которые способствуют организации сотрудничества учителя и учащихся в начальной школе.

Ключевые слова: технология, мультимедиа, проектная технология.

Konovalenko V. A. Using Multimedia Technology in the Organization Cooperation of Teachers and Pupils in Primary School

The article gives an analysis of different approaches to the interpretation of the term „multimedia technology”, summarizes the concept. Highlights some of factors that must be consider in the organization work of pupils of younger school age with the computer. Using the examples of tasks with the use of multimedia technologies, to the organization of cooperation teachers and pupils in primary school.

Ke ywords: technology, media, design technology.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – к. п. н., доц. Желанова В. В.